

тексті перекладу та випадків компенсації є доволі значною. Перекладач вдавався до компенсації переважно у випадках утворення відповідників граматичним відхиленням від норми. Перспективою дослідження є подальший розгляд труднощів відтворення фонографічних стилізацій українською мовою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Відмінкові закінчення іменників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://webpen.com.ua/pages/Morphology_and_spelling/case_endings_of_nouns.html
2. Кіз Д. Квіти для Елджернона: роман / Деніел Кіз; пер. з англ. Віктора Шовкуна. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. – 304 с.
3. Кухаренко В. А. Интерпретация текста: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2103 «Иностр. яз.» / В. А. Кухаренко. – 2-е изд., перераб. – М.: Просвещение, 1988. – 192 с.
4. Медведєва А. О. Особливості відтворення мовлення персонажів із розумовими вадами / А. О. Медведєва. – Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. – 2016. – № 5. – С. 20-23.
5. Jenny D. English Grammar Book / D. Jenny, E. Virginia // Grammarway 2 / D. Jenny, E. Virginia. – Liberty House, New Greenham Park, Newbury, Berks: Express Publishing, 2003. – С. 192.
6. Keyes D. Flowers for Algernon: A Novel / Daniel Keyes. – New York: A Harvest Book, 2004. – 322 p.

Струк І. В.

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології та перекладу

Мясникова О. І.

студентка кафедри англійської філології та перекладу

Національний авіаційний університет

м. Київ, Україна

ЖАНРОВА СУТНІСТЬ РОМАНУ-АНТИУТОПІЇ У ПЕРЕКЛАДІ

Жанрові особливості перекладу завжди були однією з найбільш важливих проблем у перекладацькій діяльності. Серед завдань перекладача у відтворенні окремого жанру – передати як смисловий та функціонально-стилістичний, так і емоційно-експресивний зміст. У перекладі тексту важливо розпізнати стилістичну наповненість жанрового тексту, оскільки на практиці, до прикладу, зустрічаються приклади перекладу стійких виразів як вільних

словосполучень, реалій, квазіреалій, онімів, фразеологізмів, що веде до втрати справжнього їх значення. Приналежність первинного тексту до окремого жанру «може чинити вплив на характер перекладацького процесу та вимагати від перекладачів використання особливих методів та прийомів», зумовлюючи «стилістичні характеристики тексту перекладу, а отже й необхідність вибору таких мовних засобів, що характеризують аналогічний функціональний стиль уже в мові перекладу» [4, с. 109].

Питання адекватного відображення в перекладі мовних засобів вираження, а також збереження стилю у перекладі, завжди були найважчими та вимагали від перекладача не лише професійних навичок транслітерації письмового та усного тексту, а й володіння екстралінгвістичними знаннями. Від того, наскільки успішними виявляться спроби перекладача передати сенс вихідного тексту, буде залежати сила впливу перекладеного твору на читача [1, с. 23].

У нашій розвідці звернемо увагу на малодосліджений, однак новітній та популярний наразі жанр художнього тексту – антиутопія, який українська дослідниця Вотінова Д.О. розуміє як «жанровий різновид роману, який має на меті створити фантастичний образ ірреальної дійсності, що з ідейної точки зору характеризується тоталітарністю світогляду у всіх його проявах та відповідною специфічністю мовностилістичних засобів, спрямованих на формування фантастичної художньої картини світу майбутнього» [1, с. 36].

Основні проблеми, які виникають у перекладі антиутопії – це збереження авторського задуму, зокрема змалювання жахливого «завтра», передачу реального ідеалу та, відповідно, коректність відтворення різнорівневих мовностилістичних особливостей засобами цільової мови. Відтворення / невідтворення жанрових особливостей первинного тексту відповідає за відповідність оригінального тексту текстові перекладу. Відтак, ключовим напрямком нашої розвідки постає проблематика відтворення жанрових особливостей романів-антиутопій в українському перекладі.

Досліджуючи жанрові особливості роману-антиутопії «Прекрасний новий світ» О. Гакслі, О. В. Ребрій та О. М. Сухенко виділяють такі жанрово-стилістичні особливості твору: «співвідношення спекулятивної мови на зображення майбутнього (ознаками якої є вживання okazіоналізмів та онімів, характерних для майбутнього, яке зображує автор) та рефлексивної мови на зображення минулого, для якої є характерними «історизми»; значна кількість фразеологізмів та змішення різних жанрів у рамках жанру антиутопії» [5, с. 167].

Серед жанрових особливостей антиутопії зустрічаються штучні мови, які в романах-антиутопіях мають штучну природу, з допомогою якої здійснюються процеси зберігання, перетворення і передачі повідомлень (сигналів, інформації, знань) на різних рівнях комунікації в різних сферах людської діяльності та переважно виражаються за допомогою лексичних та граматичних

новоутворень, причому особливий інтерес становить саме лексика штучних мов, до прикладу жаргонна лексика, імітація сленгу чи діалекту окремої мови, авторські слова. Фактично жанрові особливості працюють на двох рівнях комунікації. Один з них – це текстовий рівень, на якому вони вступають у контакт один з іншим. Другий рівень – це рівень між автором твору і читачем, – позатекстовий рівень. Саме на цьому позатекстовому рівні жанрові ознаки можуть передавати семантичне, соціокультурне або прагматичне значення безпосередньо від письменника читачеві про персонаж його соціальний статус, рівень освіти, спосіб життя, внутрішній світ [2, с. 171]. Звідси, не дивно, що серед жанрових домінант антиутопії важливе значення відводиться створення образної картини сильного лідера та/ або керівника. Збереження образності таких героїв у межах роману-антиутопії передбачає використання численних мовних засобів для формування портрету та підвищення рівня значущості персонажа. Ще однією жанровою складовою антиутопії є персоналістичність. Створення картини «нового світу», формується не лише за допомогою змалювання ключових соціальних проблем, а й почуттєвої складової через відтворення вагань протагоніста твору, який стоїть перед важким вибором [3, с. 45].

Жанрові особливості роман-антиутопії розкривають винятковість художніх творів зазначеного жанру, формують їх унікальність та неповторність. Прагнучи адекватного перекладу антиутопії перекладач повинен брати до уваги жанрові ознаки, які визначають адекватні способи та прийоми передавання авторського задуму первинного тексту засобами цільової мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вотінова Д.О. Жанрово-стилістичні та культурологічні особливості перекладу романів-антиутопій: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16 / Д.О. Вотінова. – Х.: Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2018. – 233 с.
2. Гудманян А.Г., Єнчева Г.Г., Струк І.В. Граматичні аномалії мови в перекладах / А.Г. Гудманян, Г.Г. Єнчева, І.В. Струк // *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal)*. – Vol. 1. – 2(6). – Warszawa, Polska: Aleje Jerozolimskie, 2016. – P. 170-174.
3. Дашко Е. Л. Жанр антиутопии в английской литературе первой половины XX века: рекомендации по изучению темы в ВУЗе / Е.Л. Дашко // *Культура народов Причерноморья*, 2004. – № 56 – Т. 2. – С. 43–47.
4. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) / В.Н. Комиссаров. – М.: Высшая школа, 1990. – 253 с.
5. Сухенко О. М., Ребрій О.В. Жанрово-стилістичні особливості англо-українського перекладу антиутопії (на матеріалі роману О. Гакслі «Brave New World») / О.М. Сухенко, О.В. Ребрій // *In Statu Nascendi. Теоретичні та прагматичні проблеми перекладознавства*. – Вип. – 16. – Х.: НТМТ, 2015. – 210 с.